

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 lutego 2019 roku w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko T. N., Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zasądził od T. N. na rzecz Towarzystwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 335,18 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 lutego 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 90 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, poprzez pominięcie przez sąd zgłaszanych przez niego wniosków dowodowych i tym samym błędne ustalenie stanu faktycznego.

W oparciu o wskazane zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu za każdą z instancji według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i podlega uwzględnieniu.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Trafny jest zarzut apelacyjny pominięcia przez Sąd I instancji zgłaszanych wniosków dowodowych. W niniejszej sprawie pozwany udowodnił, iż zapewnił ciągłość ochrony ubezpieczeniowej, gdyż zawarł z innym ubezpieczycielem taką samą umowę na okres od dnia 2 sierpnia 2015 r. do dnia 1 sierpnia 2016 r. tj. na okres prolongowanej umowy z powodem. Ponadto pozwany opłacił należną składkę.

Zdaniem Sądu Rejonowego skoro nie zaistniały w przedmiotowej sprawie przesłanki określone w art. 28 ust. 2 cyt. ustawy i umowa nie została przez pozwanego wypowiedziana w sposób określony w ust. 1, przyjąć należało, iż umowa ta uległa przedłużeniu na kolejny okres – tj. od 2 sierpnia 2015 r. do 1 sierpnia 2016 r.

Co do zasady powódka była uprawniona domagać się od pozwanego zapłaty składki za ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników w tym okresie, co nie oznacza jednak, że jej roszczenie mogło zostać uwzględnione.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż uszło uwadze Sądu Rejonowego, że w przedmiotowej sprawie wystąpiły okoliczności skłaniające do oceny, iż powódka dochodząc od pozwanego zapłaty składki za ww. okres nadużywa prawa w rozumieniu art. 5 k.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że stosowanie klauzuli prolongacyjnej z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152) zostało poddane powszechnej krytyce, co doprowadziło ostatecznie do uchwalenia nowelizacji przepisów tejże ustawy w kierunku zapewnienia ochrony konsumentom usług ubezpieczeniowych. Z dniem 11 lutego 2012 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1210), które w istotny sposób zmodyfikowały regulacje związane z zawieraniem i rozwiązywaniem obowiązkowych umów ubezpieczenia, w tym również zasadą automatyzmu (zwaną również klauzulą prolongacyjną). W odniesieniu do umów obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów, OC rolników oraz ubezpieczenia

budynków rolniczych zawartych od 11 lutego 2012 r. (z wyłączeniem umów zawieranych w trybie negocjacji z przedsiębiorcą), ubezpieczyciele mają obowiązek wysłania ubezpieczającemu nie później niż 14 dni przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia obowiązkowego została zawarta, informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres ubezpieczenia (art. 28 ust. 1b, 46 ust. 1b, 62 ust. 1b ustawy). Informacja musi zawierać m.in. propozycję wysokości składki ubezpieczeniowej opartą na aktualnej taryfie składek oraz pouczenie, że składka może ulec zmianie, jeżeli po wysłaniu informacji ujawnią się okoliczności mające wpływ na wysokość składki, przy czym ubezpieczyciel musi także w tej informacji wymienić te okoliczności. Musi również przypomnieć swemu kontrahentowi o prawie wypowiedzenia dotychczasowej umowy ubezpieczenia ze wskazaniem w jakiej formie, w jaki sposób oraz w jakim terminie można to uczynić (art. 28 ust. 1c, 46 ust. 1c, 62 ust. 1c ustawy).

W świetle powyższego należy wskazać, iż w przedmiotowej sprawie powódka nie udowodniła, aby wykonała ustawowo nałożone na nią obowiązki. Do akt załączyła jedynie pismo z dnia 17 lipca 2015 roku kierowane do pozwanego. Jednakże nie załączyła dowodu jego doręczenia pozwanemu. Wobec powyższego Sąd Rejonowy powinien wziąć pod uwagę okoliczności podnoszone przez pozwanego, iż powyższe pismo nie zostało mu doręczone. A zatem zgodnie z art. 6 k.c. to powódka winna była udowodnić doręczenie pisma pozwanemu. Wobec nie wykazania zgłoszonych twierdzeń, Sąd Rejonowy powinien je pominąć.

Nadto w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych dodane zostały trzy nowe przepisy (art. 28a, 46a, 62a), dotyczące trzech ubezpieczeń obowiązkowych (OC posiadaczy pojazdów, OC rolników, ubezpieczenie budynków rolniczych), które pozwalają, w sytuacji, gdy w tym samym czasie doszło do zwarcia dwóch lub więcej umów ubezpieczenia w różnych zakładach ubezpieczeń, przy czym przynajmniej jedna z nich została zawarta w trybie klauzuli prolongacyjnej, na rozwiązanie w trybie pisemnego wypowiedzenia tej niechcianej, automatycznie zawartej umowy.

Przepis art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Przyjmuje się, że zakaz nadużycia prawa można traktować jako normę legitymującą Sąd do dokonywania korekty obowiązujących przepisów prawa w każdym przypadku, gdy uzna wynik ich stosowania za niesłuszny, niesprawiedliwy. Sankcją nadużycia prawa podmiotowego jest odmowa uwzględnienia powództwa, którego wniesienie stanowi wyraz nadużycia prawa.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, oparte na wnioskach wywiedzionych z przeprowadzonego dotychczas postępowania, było nieprawidłowe. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej występują nadzwyczajne okoliczności pozwalające uznać dochodzenie roszczenia przez powodową spółkę za nadużycie prawa. Przede wszystkim wskazać należy, iż brak jest dowodów na to, by powódka dopełniła obowiązków wynikających z art. 28 ust. 1 a- 1c cyt. wyżej ustawy, w tym pouczyła pozwanego o prawie wypowiedzenia dotychczasowej umowy, terminie i sposobie złożenia takiego wypowiedzenia i skutkach braku tego wypowiedzenia. Brak jest również dowodów na to, by powódka w ogóle wystawiła polisę i doręczyła ją w przepisany termin pozwanemu oraz wezwała pozwanego do zapłaty składki ubezpieczeniowej. Załączone do akt sprawy wezwanie do zapłaty składki opatrzone jest datą 3.10.2016r. a więc zostało wystawione po upływie okresu rocznego ubezpieczenia. Powódka nie poinformowała także pozwanego o tym, iż w przypadku „podwójnego” ubezpieczenia ma również prawo rozwiązać zawartą z nią umowę. Podkreślić należy, iż od powódki jako przedsiębiorcy należy wymagać wyższej staranności przy prowadzeniu jej działalności, uwzględniając jej zawodowy charakter. W ocenie Sądu Okręgowego powódka, która sama nie wywiązała się z obowiązków wynikających z umowy zawartej z pozwanym i przyczyniła się do powstania skutku z art. 28 ust. 1 analizowanej ustawy, nie może skutecznie żądać od pozwanego wypełnienia obowiązków wynikających z tak zawartej umowy. Wskazać także trzeba, że w spornym okresie pozwany był związany umową ubezpieczenia z innym zakładem ubezpieczeń, a zatem wywiązał się z ustawowego obowiązku ubezpieczenia OC rolników, przy czym brak jest podstaw do przyjęcia, by w tym czasie spowodował jakąkolwiek szkodę, skutkującą odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń, w tym powódki. Ochrona, którą powódka miała zatem świadczyć pozwanemu w spornym okresie była czysto formalna.

Z tych względów uznać należało, iż powódka dochodząc od pozwanego zapłaty składki za sporny okres naruszyła zasady współzycia społecznego, w szczególności obowiązek uczciwości i lojalności wobec kontrahenta, zasadę równowagi kontraktowej i ekwiwalentności świadczeń.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo oraz zasądził od Towarzystwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz T. N. kwotę 30 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

O kosztach postępowania za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o treść art. 98 § 1 k.p.c. mając na względzie wynik sprawy. Apelacja powoda została uwzględniona w całości. Na koszty tego postępowania złożyły się opłata od apelacji w kwocie 30 zł.